

ADIV • SGRS
QUAERO ET TEGO

SPIONAGE

LOOP IK GEVAAR?

DEFENSIE

.be

Inhoud

3 SPIONAGE? INMENGING ?

4 GEVOELIGE EN GECLASSIFICEERDE INFORMATIE

7 WAT KAN IK DOEN ?

8 DISCRETIE

10 INTEGRITEIT

12 WAT NU ?

Spionage ? Inmenging ?

Waarom zouden spionnen in mij geïnteresseerd zijn? Het is een opmerking die je vaak hoort. Toch is het geen fictie. Spionage en inmenging zijn middelen die wel degelijk ingezet worden door buitenlandse mogendheden. Op die manier trachten ze informatie te verkrijgen die niet publiek toegankelijk is (het hoeft dus niet noodzakelijk geheime of geclassificeerde informatie te zijn) of ze proberen op ongeoorloofde wijze beslissingsprocessen te beïnvloeden.

Het uiteindelijke doel? Een strategisch voordeel behalen op politiek, economisch, technologisch, wetenschappelijk of militair vlak. Het zijn vooral de inlichtingendiensten van die buitenlandse mogendheden die dat soort middelen inzetten. Hoewel vaak bepaalde landen in verband worden gebracht met spionage en inmenging, hanteren ook hun bondgenoten vergelijkbare methodes.

Ga ervan uit dat je in de professionele wereld altijd op je hoede moet zijn. Daarnaast zijn er ook niet-statelijke actoren zoals terroristische groeperingen en georganiseerde misdaadbendes die op zoek zijn naar informatie die nuttig kan zijn voor hun activiteiten en die daarvoor gebruiken van spionagetechnieken.

Hoe pakken ze het aan? Dat varieert van onschuldig lijkende vriendschappen en het ontwikkelen van netwerken tot recht-door-zee compromittering en chantage. Daarnaast brengt de technologische ontwikkeling van de 21ste eeuw ook uitgebreide mogelijkheden tot technische spionage en beïnvloeding met zich mee. Denk maar aan cyberspionage en het verspreiden van fake news.

Gevoelige en geclassificeerde informatie

Ben je werknemer in een groot bedrijf? Ambtenaar? Misschien wetenschapper of onderzoeker? Iedereen heeft via zijn job wel toegang tot informatie die niet voor buitenstaanders toegankelijk is. En dat maakt jou misschien een interessant doelwit voorspionage! Informatie die gevoelig is en waar jij kennis van hebt, kan misbruikt worden wanneer ze in verkeerde handen terechtkomt. Spionnen zijn dus niet alleen geïnteresseerd in geheime en geclassificeerde informatie, maar ook in informatie die voor jou op het eerste gezicht banaal lijkt.

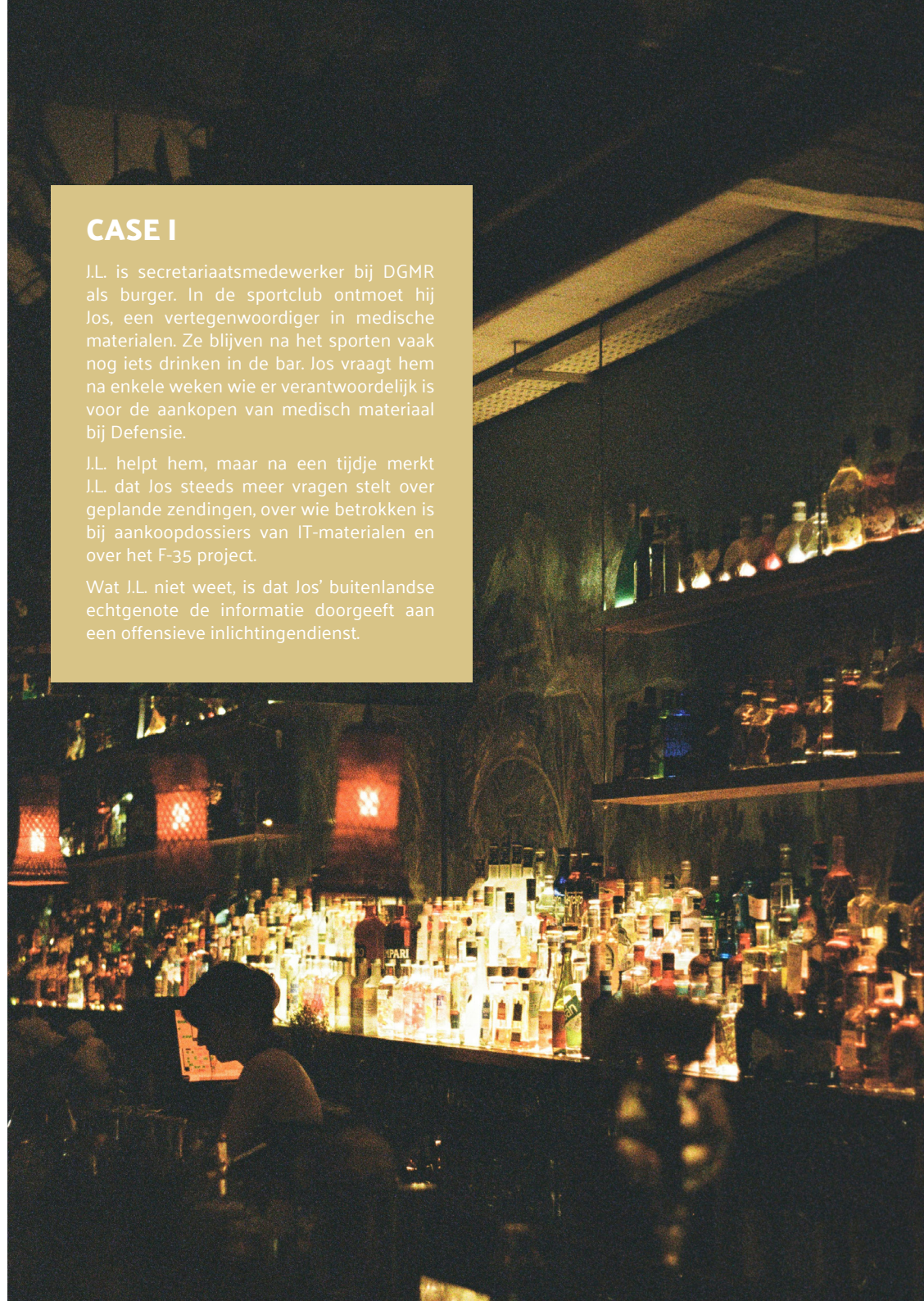

CASE I

J.L. is secretariaatsmedewerker bij DGMR als burger. In de sportclub ontmoet hij Jos, een vertegenwoordiger in medische materialen. Ze blijven na het sporten vaak nog iets drinken in de bar. Jos vraagt hem na enkele weken wie er verantwoordelijk is voor de aankopen van medisch materiaal bij Defensie.

J.L. helpt hem, maar na een tijdje merkt J.L. dat Jos steeds meer vragen stelt over geplande zendingen, over wie betrokken is bij aankoopdossiers van IT-materialen en over het F-35 project.

Wat J.L. niet weet, is dat Jos' buitenlandse echtgenote de informatie doorgeeft aan een offensieve inlichtingendienst.

Wat kan ik doen ?

Een gewaarschuwd persoon wordt een alerte burger. Bekijk de aandachtspunten hieronder om jezelf, je collega's en je omgeving te helpen beschermen tegen spionage. Ze bestaan uit twee grote categorieën: **discretie** en **integriteit**

DISCRETIE

Een vaak gehoorde opmerking is “Ik heb niks te verbergen, van mij mogen ze alles weten”. Maar misschien heb je door jouw privé- of professionele leven wel toegang hebt tot interessante informatie. Daarom, om jezelf en je naasten te beschermen, heb je er alle belang bij om discreet te zijn.

Sociale media en sociale contacten

Offensieve inlichtingendiensten maken nog steeds veel gebruik van de klassieke manier om iemand te benaderen: door persoonlijk contact. Hoe meer spionnen over jou en je privéleven weten, hoe gemakkelijker het wordt om een praatje met je te maken, je het gevoel te geven dat jullie het goed met elkaar kunnen vinden en dankzij die ‘gemeenschappelijke’ interesses een band met je op te bouwen.

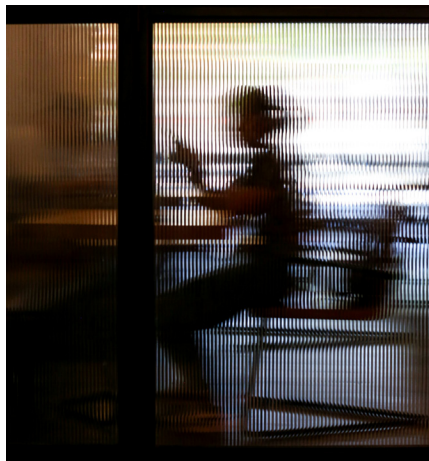
Op die manier wordt het gemakkelijker om te bepalen wat je zwakke plekken zijn, of je vatbaar bent voor manipulatie en hoe je gecompromitteerd en onder druk gezet kan worden.

Thuiswerk

Thuiswerken maakt de grens tussen werk en privé minder duidelijk. Werk je soms met gevoelige informatie? Zorg er dan voor dat de omgeving waarin je werkt voldoende discreet is. Als je thuis telefoneert over professionele zaken of online vergadert, vraag je dan af wie je kan horen en doe dat niet zomaar terwijl er anderen in de kamer zijn of in de tuin of op een publieke plaats.

Vraag je bijvoorbeeld ook af of het scherm van je computer zichtbaar is door het raam waar je voor zit. Laat ook geen professionele documenten rondslingeren in huis. Werk je op kantoor met geclassificeerde systemen, zorg er dan voor dat je de grens

goed bewaakt van wat je wel en niet via de gewone netwerken deelt. De verleiding om tijdens het thuiswerken per telefoon of mail toch te communiceren over gevoelige of zelfs geclassificeerde onderwerpen is namelijk groot. Gebruik ook altijd een vpn als je thuis werkt.

Buitenlandse reizen

Reis je om professionele of privéredenen naar een niet-NAVO land?

Hou er dan rekening mee dat sommige landen er niet voor terugdeinzen om af luisterapparatuur in hotelkamers te plaatsen, mee te luisteren of te lezen wanneer je telefoneert of mailt, taxi-chauffeurs te laten meeluisteren naar je gesprekken of leuke, interessante en goed ogende (maar onbetrouwbare) gesprekspartners op je af te sturen. Als je organisatie een veiligheidsofficier heeft, contacteer die dan zeker en vraag of je speciale maatregelen moet nemen zodat je met een gerust hart kan vertrekken.

CASE II

A.V. studeerde vertaler-tolk en liep tijdens haar studies stage bij een bedrijf in Azië. Eenmaal afgestudeerd, ging ze op zoek naar werk en plaatste haar CV online op haar LinkedIn profiel. Daar deelde ze ook trots mee dat ze aan de slag kon bij Defensie.

Een aantal maanden na de start van haar job bij Defensie, wordt ze gecontacteerd door Fay, die ze tijdens haar buitenlandse stage had leren kennen. Fay nodigt A.V. uit in haar thuisland voor een vaag omschreven conferentie en vraagt haar om te komen vertellen over haar ervaringen als buitenlandse student.

Fay onthaalt A.V. met open armen, nodigt haar uit op recepties waar ze voorgesteld wordt aan lokale prominenten en toont bijzonder veel interesse voor A.V.'s werk bij Defensie. Fay is zelf eerder vaag over haar werk en de achtergrond van het hele gebeuren.

Eenmaal terug in België blijft Fay contact houden met A.V. en stelt steeds meer vragen over haar werk.

Fay staat in contact met de inlichtingendienst van haar land en heeft als opdracht om de vriendschappelijke band met A.V. verder uit te bouwen om in te schatten tot welke informatie A.V. toegang heeft en hoe ze kan overtuigd worden om die informatie door te geven aan Fay.

INTEGRITEIT

Professioneel

Internationale contacten zijn vandaag voor velen onder ons heel gewoon, privé, maar misschien ook professioneel. In dat laatste geval, gaat dat waarschijnlijk ook gepaard met sociale evenementen, zoals etentjes en recepties. Soms worden ook relatiegeschenken gegeven. Daarbij is het belangrijk om erover te waken dat de relatie professioneel en evenwichtig blijft. Relatiegeschenken zijn ook niet altijd onschuldig. Zo kunnen USB-sticks of andere digitale tools malware bevatten, ze mogen zeker niet zomaar gebruikt

worden. Zorg dat je het beleid daaromtrent binnen jouw organisatie kent en naleeft. **Frustraties** leiden vaak tot een verlies van loyaliteit tegenover de werkgever. De gefrustreerde werknemer is dus een gemakkelijk te manipuleren doelwit. Spionnen zijn erop getraind om dat uit te buiten.

Regels en afspraken hebben tot doel de organisatie goed te laten functioneren. Wie het niet zo nauw neemt met de regels, stelt zich kwetsbaar op voor chantage en manipulatie.

CASE III

Kapitein R.S. houdt na zijn zending in Mali contact met Jeremy, die voor zijn thuisland ook deelnam aan de VN missie in Mali. Jeremy stuurt hem een bericht dat hij in Brussel gestationeerd wordt bij zijn ambassade en vraagt om een ontmoeting.

Bij het blij weerzien vraagt Jeremy tips over het leven in België. Tijdens volgende ontmoetingen gaat het er steeds vriendschappelijker aan toe. Jeremy trakteert R.S. op luxueuze etentjes en nodigt hem uit voor evenementen op de ambassade. Gaandeweg merkt R.S. dat Jeremy

subtiel vragen stelt over de procedures van Defensie, de voorbereiding van zendingen, de structuur en de planning.

Jeremy blijkt een inlichtingenofficier van de offensieve militaire inlichtingendienst te zijn en is getraind om professionele relaties om te vormen tot vriendschapsrelaties die hij, wanneer nodig, kan gebruiken. Het feit dat R.S. nooit melding heeft gedaan binnen Defensie van zijn contacten met Jeremy, kan nu door die laatste misbruikt worden om hem onder druk te zetten.

Privé

Internationale contacten zijn in een globaliseerde wereld ook in de privésfeer niet ongewoon. Wanneer je internationale vrienden echter bijzondere interesse vertonen voor je job of wanneer je de indruk krijgt dat ze wel heel erg veel dienstbaarheid vertonen zodat de vriendschap niet langer in evenwicht is, dan kan dat wijzen op een achterliggende bedoeling.

Het leven heeft niet voor iedereen een vlekkeloos parcours voorzien. Soms komen we buiten onze wil om terecht in moeilijke situaties, soms hadden we ze ook kunnen vermijden.

Financiële moeilijkheden, gezondheidsproblemen, overspel, een prostitutiebezoek (vaak zijn het mensen van buitenlandse origine en die mogelijk zelf gemanipuleerd of onder druk worden gezet door de inlichtingendiensten van hun land van oorsprong), strafbare feiten, alcoholmisbruik, ... het zijn maar enkele voorbeelden van situaties waardoor we extra kwetsbaar worden en bijgevolg een gemakkelijk slachtoffer zijn voor manipulatie en chantage.

CASE IV

Sergeant G.J. is verwickeld in een vechtscheiding. Hij is net zijn bevordering mislopen en ergert zich omdat hij de nodige middelen niet krijgt om de ontevredenheid bij zijn medewerkers over de infrastructuur op te lossen.

Tijdens een avondje uit vloeit de alcohol rijklijk. G.J. raakt aan de praat met de bevallige Elisa, die hem een luisterend oor biedt en bij wie hij zijn hart uitstort.

Elisa blijkt goed bevriend met een medewerkster van een buitenlandse ambassade aan wie ze regelmatig informatie doorgeeft over wat ze heeft vernomen na een avondje uit.

Wat nu ?

Iedereen kan dus het doelwit worden van spionagetechnieken. Met gezond verstand, een loyale en integere houding en een goed bewustzijn van de dreiging kom je dus al een heel eind om jezelf, je collega's en onze organisatie te beschermen.

In deze brochure besteden we veel aandacht aan de zogenaamde HUMINT-technieken, het trachten te achterhalen van informatie via intermenselijke contacten omdat die vaak erg subtiel verlopen en het slachtoffer zich vaak pas na langere tijd realiseert dat de ander achterliggende bedoelingen heeft.

Toch mogen we de andere spionagemiddelen, vaak van technische aard, niet uit het oog verliezen. Het respecteren van de veiligheidsregels zal in veel gevallen een goede bescherming bieden tegen af luister technieken of cyberspionage.

VERMOEDEN VAN SPIONAGE ?

Meld een verdachte benadering of vermoeden van spionage via het contactformulier op onze website www.sgrs.be

ADIV • SGRS

QUAERO ET TEGO

Verantwoordelijke redacteur

ADIV - SGRS